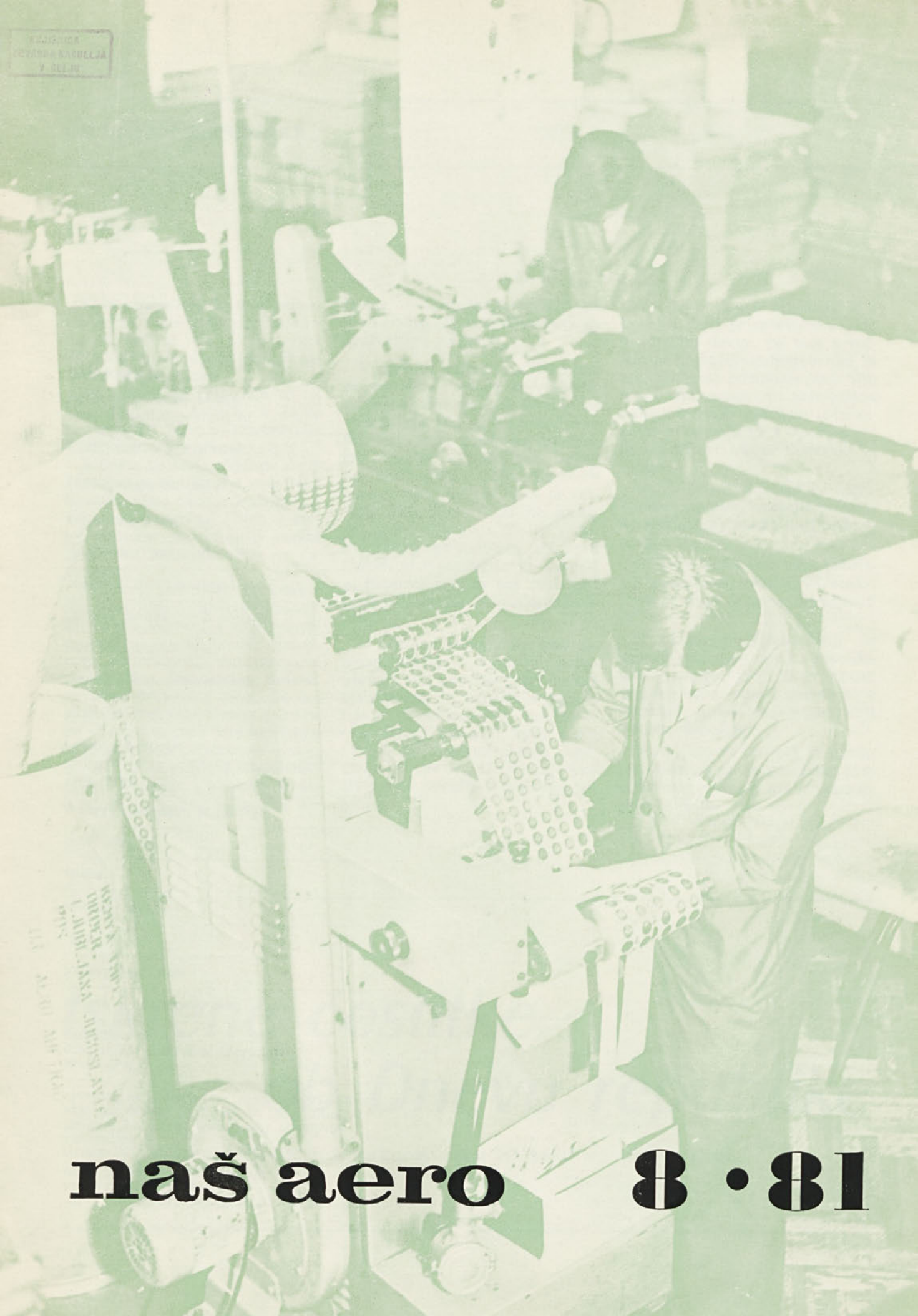

IZDAVAČ
POSREDOVANJE
V LJUBLJANI

naš aero 8 · 81

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije celje

letnik XX — številka 8

celje, november 1981

uredniški odbor

stane brinovec, rado čepič,

silvo črepinšek, ciril debeljak,

karmen dovč, konrad orožim,

vera radič, franc ribič,

dora rovere, zdenka strnad,

anica svet, anton svetelšek

tehnično vodstvo

peter oset

glavni in odgovorni urednik

jože randl

uredil

tone škerbec

tisk

aero, tozd grafika

za tiskarno drago vračun

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor aero
celje, čuprijska 10

po mnenju republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo, št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka od prometa
proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

OB DNEVU REPUBLIKE

Naša Socialistična federativna republika Jugoslavija praznuje letos 38. rojstni dan. Mineva tudi 40 let od vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti.

29. novembra 1943. leta so na II. zasedanju AVNOJ v Jajcu predstavniki narodov Jugoslavije položili temelje novi državi.

V letih, ko se je rojevala nova Jugoslavija, so bile pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije, na čelu s tovarišem Titom, s krvjo izpisane najsvetlejši strani zgodovine naših narodov in narodnosti.

Bratstvo, enotnost in enakopravnost jugoslovanskih narodov, ki so bili skovani v zgodovinski epopeji, so postali temelji današnje, neuvrščene, samoupravne, socialistične Jugoslavije. Revolucionarne pridobitve so rodile bogate sadove. Po obnovi porušene domovine smo izredno hitro razvijali naše proizvodne zmogljivosti in dograjevali družbenopolitični sistem, v katerem je delovni človek postal odločujoč de-

javnik — samoupravljalec na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja.

V zadnjih letih so na naš hiter razvoj zelo vplivale spremembe v mednarodni menjavi. Predvsem spremembe cen nafte, energije in surovin. Naša prevelika usmeritev v notranji materialni razvoj in premajhno vključevanje v mednarodno delitev dela je razkrila naše slabosti, ki jih moramo nujno odpraviti. Bistvo stabilizacijskih prizadevanj na vseh ravneh je v odpravljanju slabosti in prizadevanje za naš nadaljnji razvoj, za boljšo in svetlo prihodnost.

V planske dokumente smo zapisali naloge, s katerimi bomo uresničevali politiko gospodarske stabilizacije in nadaljnje poglobljanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov. Tako je odločilna in temeljna naloga povečanje izvoza in izboljšanje plačilnega in devizno bilančnega položaja.

Vse to pa bomo uresničili le z boljšim, bolj prizadevnim in kakovostnim delom, pa tudi z večjim in hitrejšim dohodkovnim in tehnološkim povezovanjem. Bitka za izvoz mora biti naša stalna naloga in skrb, saj nam le-ta zagotavlja preskrbo s surovinami in reprodukcijskimi materiali iz uvoza.

Večja delovna zavest in odgovornost sta torej osnovna poudarka sedanjega časa in tudi prihodnjega!

Delavci AERA smo letos proslavili pomemben jubilej, 35-letnico obstoja naše delovne organizacije.

S skupnimi prizadevanji in močmi smo pred novo, veliko delovno zmago. Pred Dnevom republike bomo odprli nov obrat v temeljni proizvodni organizaciji Kemija Šempeter.

Velik delovni dosežek je darilo republiki ob prazniku, dokaz pravih naravnosti naših prizadevanj in želja.

Iskrene čestitke ob Dnevu republike

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi DO AERO ter vaše uredništvo

V oktobru smo v Aeru pripravili skromno razstavo z naslovom INOVATORJI AERA.

Kaj je inovacija?

Obstaja več razlag, ki pa so v bistvu enake ali v formulaciji podobne. Najkrajše je označil pomen, te danes pogosto izrečene besede, ameriški ekonomist Schumpeter: Inovacija — pomeni delati nove stvari ali delati stvari, ki so že narejene, na novi način.

Z inovacijami se uresničujejo nove zamisli s področja proizvodnje in plasmaja proizvodov. Osnovni namen tega procesa, s katerim se vključuje praktična uporaba odkritij, je ekonomičnost proizvodnje, izboljšanje varnosti pri delu, izboljšanje življenjskega in delovnega okolja itd.

O pomenu inovacijske dejavnosti sta pisala že Marx in Engels. Lahko rečemo, da smo tudi pri nas dokaj zgodaj spoznali pomembnost vloge inovacijske dejavnosti.

12. oktober je v Jugoslaviji proglšen za praznik — Dan inovatorjev. Na ta dan je v burnem vojnem letu 1942 tovariš Tito poslal ukaz vsem delavnicam in tovarnam orožja, da naredijo čim več orožja za potrebe partizanske vojske.

V novejšem času je z inovacijami najbolj povezano minulo desetletje, ko smo ponovno obu-

dili zavest o pomembnosti inovacij in dve leti (1975 in 1976) celo proglasili za leti inovacij. Kljub vsemu se nismo in se še vedno ne znamo uspešno vključiti v tokove sodobne znanstveno-tehnološke revolucije, kar bi se odražalo z večjim številom učinkovitih inovacij. Inovacijska dejavnost in učinkovitost sta danes najpomembnejša kriterija za vključevanje v mednarodno delitev dela.

Posledica naše neučinkovitosti je znana. Večino naših proizvodnih zmogljivosti gradimo na tuji tehnologiji, na uvoženih surovinah in reprodukcijskih materialih in se z velikimi težavami vključujemo v mednarodno delitev dela.

Osnovni namen razstave INOVATORJI AERA je bil v prikazu uspehov in dosežkov delavcev Aera pri uvajanju inovacij v našo proizvodnjo ter spodbujanju, da na podoben način prispevajo k boljšemu gospodarjenju. Na razstavi so grafično prikazani nekateri osnovni kazalci za presojo uspešnosti inovatorstva.

V Aeru sistematično beležimo uspehe inovatorjev že od leta 1974. Večje prihranke po uvajanju inovacij, pa beležimo od leta 1977 dalje. Nekateri osnovni podatki so prikazani v spodnji tabeli.

Prihranki z inovacijami so še precej večji, vendar jih je včasih težko ali nemogoče izračunati zaradi objektivnih in subjektivnih vzrokov. Leta 1980 je bil n. pr. prijavljenih 109 predlogov, izračun za gospodarsko korist pa je bil do zdaj narejen le v 15 primerih. V tabeli se jasno vidi vpliv novega Pravilnika za leto 1980, ko so bila izplačana nadomestila precej višja kot prejšnja leta.

V samoupravnih aktih se urejajo razmerja v zvezi z inovacijami od leta 1973, ko je bil sprejet prvi Pravilnik o tehničnih izboljšavah in racionalizacijah. Leta 1977 je bil sprejet Samoupravni sporazum o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, ki je bil delno spremenjen in dopolnjen v letih 1980 in 1981. Danes urejajo to dejavnost Samoupravni sporazum in Pravilnik o inovacijski dejavnosti.

V letu 1978 je bilo v Aeru zaposlen tudi prvi analitik za inventivno dejavnost.

28. maja 1979 je bilo v naši delovni organizaciji ustanovljeno Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav (DIATI). Danes je vanj včlanjenih 125 naših delavcev. Pogoji za sprejem v DIATI je vsaj ena sprejeta inovacija v obliki izuma, tehnične izboljšave ali koristnega predloga. Delovanje društva ureja Pravilnik, poleg tega pa obstoja tudi Pravilnik o podeljevanju priznanj inovatorjem. Namen društva je, da spodbuja in razvija inovacijsko dejavnost v vseh oblikah ter povezuje in usmerja dejavnost v vseh oblikah ter povezuje in usmerja dejavnost izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav na svojem področju.

Program društva je sprejet na letnih zborih. Na občnem zboru (marec 1981) so bile sprejete

	LETO						
	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
število prijavljenih inovacij	2	54	20	96	43	49	109
število avtorjev inovacij	2	44	18	88	35	43	93
dosežena čista gospodarska korist (din)	135.000	535.000	109.000	9.532.000	4.794.000	5.879.000	8.257.000
izplačilo nadomestil avtorjem	13.000	37.000	56.000	131.000	165.000	163.000	540.000

naslednje pomembnejše programske in akcijske usmeritve :

— Načrtno in organizirano spodbujanje vseh delavcev k razmišljanju in iskanju izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov na tehničnih in netehničnih področjih.

— Sodelovanje pri delu komisij za inovacijsko dejavnost v TOZD in DSSS in nudenju potrebne pomoči pri njihovem delu, s posebnim poudarkom pri zagotavljanju enotnih kriterijev ocenjevanja posameznih inovacijskih predlogov.

— Redno analiziranje (vsake tri mesece) dosežkov na področju množične inovacijske dejavnosti.

— Organizacija predavanj in strokovnih ekskurzij.

— Podeljevanje priznanj, značk in listine INOVATOR LET.

Za večje dosežke Društva podeljuje priznanja: listino INOVATOR LET, priznanje z zlato srebrno in bronasto značko. Dolej sta bili podeljeni dve listini INOVATOR LET — Alojzu Šmi-

du in Bogomirju Kirnu iz TOZD Kemija Celje, štiri priznanja z zlato značko — Ljudmili Suša, Alojzu Šmidu, Slavku Ferležu, Francu Mlakarju; dvanajst priznanj s srebrno značko: Bogomirju Kirnu, Marjanu Hauptmanu, Alojzu Šmidu, Slavku Ferležu, Romanu Zupancu, Zvonetu Radišku, Marku Stropniku, Janezu Malingerju, Niku Dimcu, Zvonetu Hudeju, Ljubu Kompanu, Dragu Bizjaku, Emilu Rojcu in Mirku Baboviču.

Za ilustracijo — priznanje z zlato značko se podeli za inovacijo, s katero se doseže čista gospodarska korist v višini 250 povprečnih mesečnih dohodkov na zaposenega v SR Sloveniji v prvih devetih mesecih preteklega leta.

Naši inovatorji so sodelovali tudi pri razpisih nagrad, ki jih podeljujejo občinske raziskovalne skupnosti v Celju in Žalcu ter so bili tudi nagrajeni.

Če kratko sklenemo, ugotavljamo, da se Aero po inovatorski u-

spešnosti uvršča med dokaj uspešne delovne organizacije. V primerjavi z razvitimi deželami Zahoda in Vzhoda pa vidimo precejšnje zaostajanje. Pri nas beležimo eno inovacijo na 20—25 delavcev, v razvitejšem svetu pa niso redke tovarne, kjer na vsakega delavca pride ena ali celo več inovacij. Zagotovo so tu naše največje rezerve.

V tujini smo Jugoslovani cenjeni kot delavci in ustvarjalci. Vprašanje pa je, zakaj doma kažemo tako majhno nagnjenost k ustvarjalnosti? V svetovno zakladnico znanja smo sicer prispevali pomemben del.

Spomnimo se Mihajla Pupina, Nikole Tesle, Vladimirja Preloga in drugih velikanov znanosti. Zgovorni primeri iz daljnje in bližje preteklosti kažejo, da v nas počiva ustvarjalnost. Treba jo je le znati aktivirati. Za zgled naj bodo naši inovatorji.

Marjan Furlan

SMERI RAZVOJA RAČUNALNIŠTVA

O računalništvu in avtomatski obdelavi podatkov smo v našem glasilu pred časom že pisali. Vodja računalniškega centra v naši delovni organizaciji, Rudi Erman, je tokrat pripravil obširnejši članek, v katerem predstavlja smeri razvoja računalništva.

Telekomunikacije, teleprocesiranje, distribuiranje, obdelava in še nekatere nove oblike tehnologije obdelave podatkov računalništva, omogočajo kvalitetnejše proizvajanje, obdelovanje in dodeljevanje informacij. Uporaba tako dobljenih informacij je možna z delovnimi sredstvi, ki jih proizvajajo različni tipi industrije, s skupnim imenom informacijska industrija.

Razvoj te industrije vspodbujamo tudi pri nas, vendar izredno neorganizirano in stihijsko. Z uvajanjem omenjenih računalniških tehnologij dosegamo bistveno večje operacijske hitrosti, obenem pa cena teh sredstev skokovito pada.

Računalniki danes tako niso več domena samo bogatih organizacij združenega dela, počasi in zanesljivo prihajajo tudi v manjše OZD, pa tudi v naše domove in gospodinjstva v obliki mini ali mikroračunalnikov.

Naše razmišljanje bomo tokrat usmerili le na nekatere tehnološke elemente, ki predstavljajo jedro razvoja računalništva. Ti elementi so podatkovna baza, nova organizacija računalniških sistemov in distribuirana obdelava podatkov.

PODATKOVA BAZA

Že v zgodnjih šestdesetih letih se je v računalništvu pojavila kot osnovni problem organiziranost

podatkov. Vse več aplikacij je pričelo uporabljati isto množico ali njen del podatkov, to pa je privedlo do vse večje redundance (ponavljanje) le-teh. Tako se je pojavil glavni vzrok za raziskovanje novih organizacijskih oblik podatkov. Do konca sedemdesetih let je bila konstruirana prva oblika nove organizacije z imenom BAZA PODATKOV.

Vendar še danes lahko govori-
mo, da je baza podatkov nov koncept organizacije, ki še ni prebolel vseh »otroških bolezni«. To se predvsem jasno odraža v dejstvu, da še nimamo prave definicije baze podatkov. Posamezni proizvajalci računalniške opreme (Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

nudijo le delne rešitve, ki pokrivajo le točno določena področja.

Poglejmo nekatere znane definicije baze podatkov:

— baza podatkov je sklop povezanih podatkov, ki so skupno zapisani na določenem eksternem mediju računalnika (zunanji spomin) ob minimalnem ponavljanju in služi eni ali več aplikacijam (obdelavi),

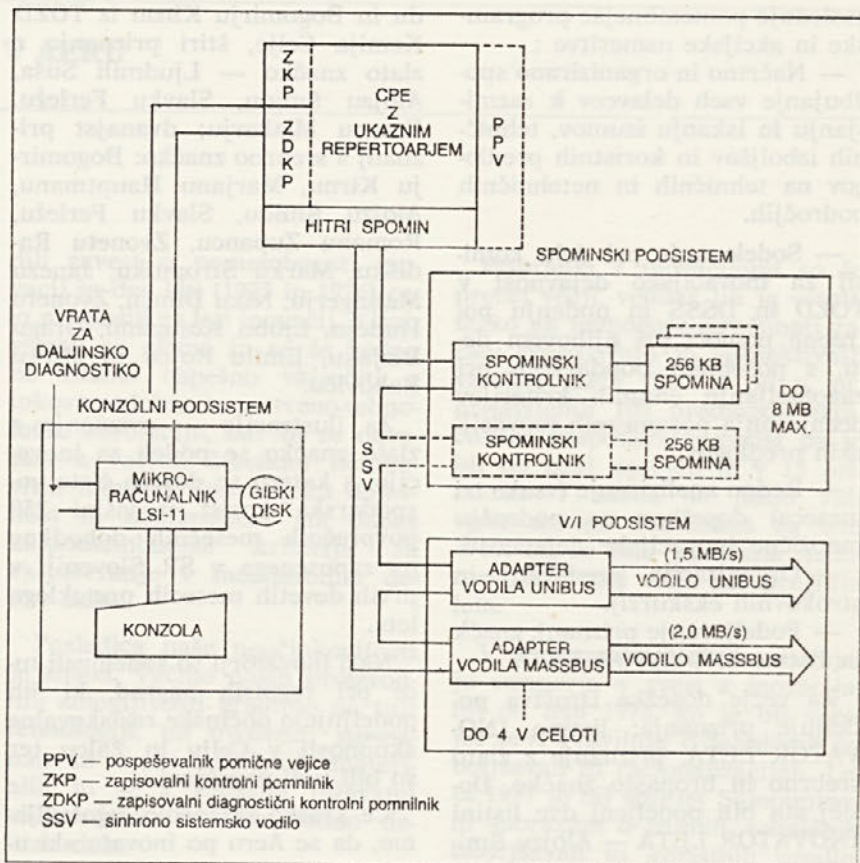
— baza podatkov je množica nelinearno povezanih datotek velikega obsega. Pri tem so podatki v največji možni meri ohranjeni na skupnem spominskem mediju (Burton—Swanson),

— baza podatkov je določena konfiguracija datotek, ki omogoča koristniku rešitev njegovega problema (V. Sriča),

— baza podatkov je integralni sistem datoteke, na osnovi katerih dobivamo informacije zelo širokega spektra o najrazličnejših predmetih in pojavih na določenem sistemu, ki mu baza služi.

Torej, vse navedene definicije so si v bistvu podobne, poudarek pa je na prikazovanju slike o tem, čemu baza podatkov služi. Z vključitvijo matematičnih metod lahko preidemo iz splošnih definicij baze podatkov na matematično definicijo, ki je orientirana k tehnološkemu projektiranju.

Po takšni analizi lahko danes govorimo o več tipih organizacije baze podatkov:

Slika 3. Strojna konfiguracija računalnika

Oba tipa organizacije baze podatkov morata vsebovati dve osnovni zahtevi:

— zahtevo, da podatki zavzamejo točno toliko prostora, kolikor jim je tudi logično potrebno ali drugače, da je redundanca čim manjša,

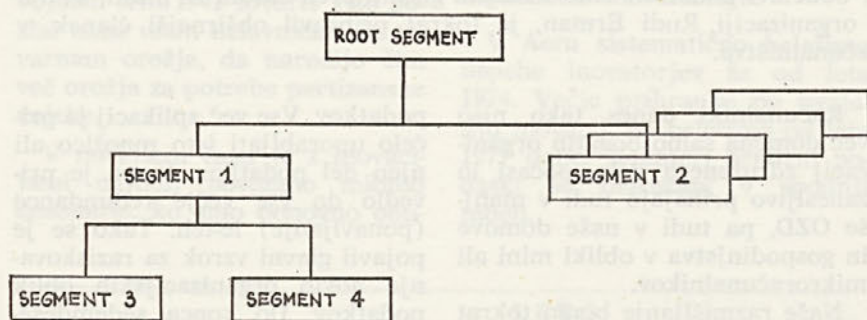
— zahtevo, da je pristop do posameznih podatkov v bazi čim krajši, idealno v enem ali dveh korakih.

Baza podatkov se kot softverska tehnologija v zadnjih letih intenzivno razvija, zato pričakujemo v bližnji prihodnosti še določene izboljšave na tem področju.

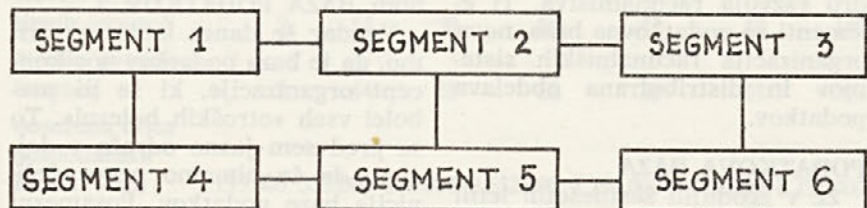
NOVA ORGANIZACIJA RACUNALNISKIH SISTEMOV

Skladno z razvojem tehnologije na področju programske opreme (software) se pojavljajo na tržišču vedno bolj zmogljivi računalniki. V okviru takšnega razvoja zasledimo nove zamisli v arhitekturi in operacijskih lastnostih računalnikov.

Storilnost mehanične obdelave podatkov lahko znatno povečamo z uporabo t. i. interaktivnih sistemov, ki jim pravimo tudi virtualni računalniki. Tipični primer virtualnega računalnika je IBM System/38 in operacijski sistem IBM DOS/VSE. V zadnjem primeru tako vidimo, da lahko

Slika 1. Hierarhijska organizacija baze podatkov

Slika 2. Mrežna organizacija baze podatkov

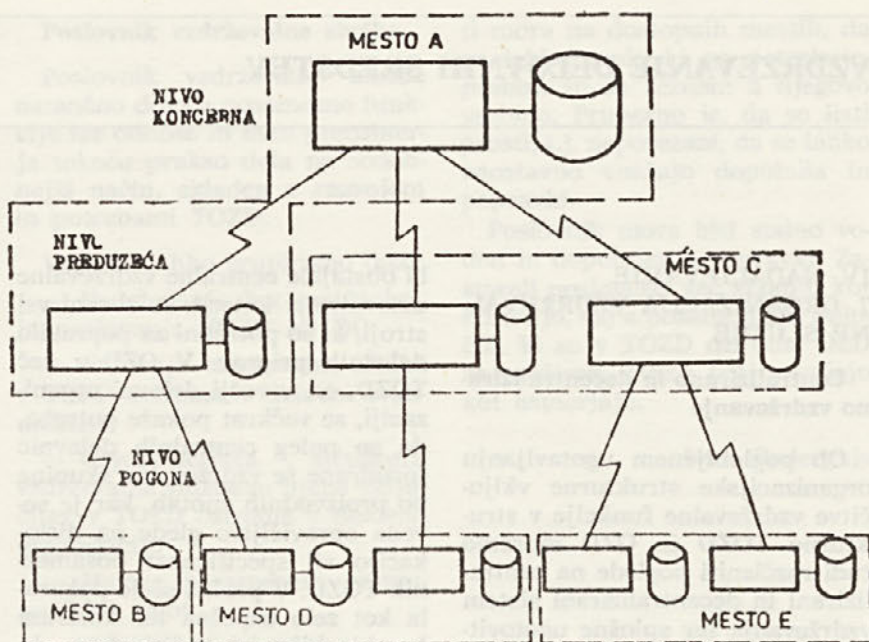
dobimo virtualni stroj tudi s pomočjo ustrezne programske opreme (operacijskega sistema).

Namen takšnega računalnika je vsekakor navidezno in tudi funkcionalno dejansko povečanje zmogljivosti in obsega njegovega glavnega pomnilnika. Običajno govorimo o primarnem naslovnem prostoru, ki je omejen z velikostjo glavnega spomina in sekundarnem naslovnem prostoru, ki je praktično neomejen in se nahaja na določenem magnetnem nosilcu podatkov z direktnim pristopom.

Za boljše razumevanje zamisli virtualnega stroja si približje oglejmo mehanizem virtualnega pomnilnika.

Program, ki presega kapaciteto primarnega naslovnega prostora, se razdeli (paging) na pomnilniške strani. Stran je na določen način pomensko zaokrožena celota in je le tako velika, da jo je moč shraniti na določeno lokacijo realnega pomnilniškega prostora.

Visoka stopnja virtualnosti kot sistemske lastnosti zagotavlja dobro izkoriščenost sistema, njegovo uporabo na več mestih hkrati in se kaže zunanjemu opazovalcu kot sistem, na katerem se odvija več poslov hkrati. Razvoj ra-

Slika 5. Vertikalno distribuirane baze podatkov

čunalnikov v prihodnosti bo uporabo virtualnosti še povečal, to pa bo omogočilo boljše medsebojno povezavo računalniških procesov v mrežah.

DISTRIBUIRANA OBDELAVA PODATKOV

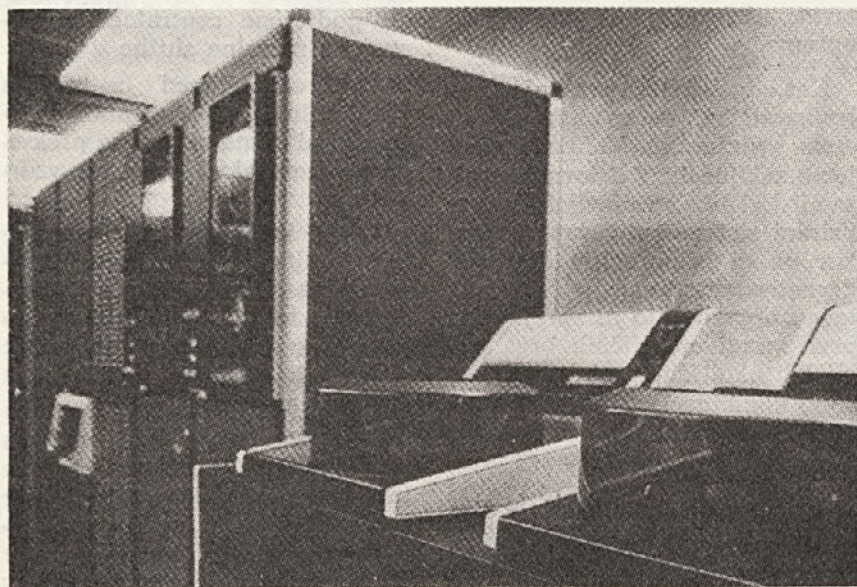
Zamisel distribuirane (porazdeljene) obdelave podatkov naj

bi reševala obdelavo med več računalniškimi lokacijami. Uresničitev zamisli so nakazovale zahteve uporabnikov. Danes pri takšni obdelavi poznamo že več praktičnih rešitev.

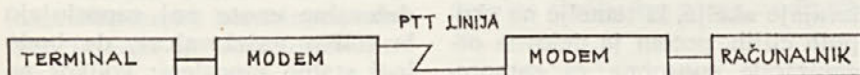
Distribuirana obdelava je realizacija množice programov v več centrih, ki so fizično povezani (vozlišča). Ti programi delujejo tako, da delijo podatke iz ene podatkovne baze po vozliščih ali pa izmenjujejo podatke iz več podatkovnih baz.

Za takšno povezavo med vozlišči pa je potrebna sinhrona ali asinhrona komunikacija. Porazdelitev torej pomeni dodeljevanje, iskanje in dostop do mrežnih virov in sinhronizacijo uslug, kot je n. pr. obnavljanje (ažuriranje) podatkov. Omenimo tudi to, da je izredno vzpodbuden dejavnik distribuirane obdelave prav gotovo sodelovanje različnih računalniških sistemov in različnih tipov procesorjev, od velikih sistemov prek specialnih miniračunalnikov do mikroprocesorjev. Takšni sistemi imajo tudi znatno prednost, v razmerju cena—zmogljivost, pred velikim računalnikom.

Razvoj distribuirane obdelave podatkov je povzročil tudi nesluten razmah komunikacijske industrije.

Slika 4. Virtualni stroj

Slika 6. Analogni prenos podatkov v mreži

Rudi Erman

VZDRŽEVANJE DELOVNIH SREDSTEV

IV. NADALJEVANJE

7. ORGANIZACIJA VZDRŽEVALNE SLUŽBE

Centralizirano in decentralizirano vzdrževanje

Ob poglobljenem ugotavljanju organizacijske strukturne vključitve vzdrževalne funkcije v strukturno TOZD in OZD moramo tudi razčleniti poglede na centralizirani in decentralizirani sistem vzdrževanja ter splošne ugotovitve o vključevanju vzdrževalne službe o organigram delovne organizacije.

Vzdrževanje je lahko organizirano centralizirano ali decentralizirano. Vsak od obeh sistemov ima svoje specifičnosti in dobre ter slabe lastnosti.

Centralizirano vzdrževanje karakterizira vključitev vzdrževalne funkcije v samostojno organizacijsko enoto, ki je neposredno pod vodstvom tehničnega vodje delovne organizacije ali pa je sploh oblikovana v samostojen TOZD. Delavci, ki vzdržujejo določena delovna sredstva, so lahko razporejeni po posameznih obratih oz. proizvodnih TOZD, vendar pripadajo enotni vzdrževalni službi.

O organizaciji decentralizirane vzdrževanja govorimo, če so posamezne skupine vzdrževalcev z določenimi delovnimi pripravami priključene proizvodnim TOZD. V tem primeru so vzdrževalci, tako strokovno kot disciplinsko, podrejeni vodstvu TOZD.

Vrednost centraliziranega sistema vzdrževanja v primerjavi z decentraliziranim lahko ocenimo z analizo stanja v posamezni delovni organizaciji. Razumljivo je, da popolno decentralizirano vzdrževanje ni priporočljivo, lahko pa obstaja popolnoma centralizirano vzdrževanje. Nemogoče je, da v malo večji delovni organizaciji ne

bi obstajale centralne vzdrževalne delavnice, v katerih so zbrani vsi stroji, ki so potrebni za popravilo delovnih priprav. V OZD z več TOZD, oz. v večji delovni organizaciji, se večkrat pokaže potreba, da so poleg centralnih delavnic formirane še vzdrževalne skupine po proizvodnih enotah, kar je seveda opravičljivo glede na dislokacijo ali specifičnost posameznih TOZD. V praksi se je pokazala kot zelo uspešna ter koristna kombinacija centraliziranega in decentraliziranega vzdrževanja. S formiranjem decentraliziranih skupin se prihrani precej jalovega časa. Tako dosežemo večjo pazljivost in boljšo učinkovitost vzdrževalcev. V sistemu decentraliziranega vzdrževanja obstaja nevarnost, da žele vodje posameznih proizvodnih obratov zaposliti vedno večje število lastnih vzdrževalcev, vzpostaviti lastna skladišča, z vedno večjimi zalogami materialov in rezervnih delov ter končno vedno močnejše opremiti lastne delavnice z modernejšo opremo.

Kot odgovor na vprašanje, centralizirati ali decentralizirati sistem vzdrževanja, lahko oblikujemo zaključek: V delovni organizaciji je lahko uveljavljen centralizirani sistem vzdrževanja, nikakor pa ni priporočljiv dosledno decentraliziran sistem; če za delovno organizacijo ni sprejemljiv prvi zaradi specifičnih organizacijskih okoliščin, se lahko poslužimo kombinacije obeh sistemov.

Nakazani zaključek izhaja iz naslednjih predpostavk:

— delovna organizacija je zbir podsistemov, ki težijo k uresničitvi skupnih ciljev. Če podsistemi v delovni organizaciji (eden od teh je vzdrževanje) samostojno izvajajo akcije, ki temelje na skupnih ciljih, potem je delovna organizacija sposobna za samoregulacijo, kar onemogoča nedovoljene odklone od zastavljenih ci-

ljev in prispeva k večji stabilnosti delovne organizacije

— politika je aktiven in smiselni odnos delavcev do razvoja dogodkov, ki skuša z uporabo razpoložljivih kadrov, sredstev in metod, zagotoviti doseganje ciljev poslovanja

— tudi poslovanje vzdrževalne službe, in to centralnega vzdrževalnega obrata, kakor tudi vseh obratnih vzdrževalnih enot, mora biti osnovano na skupnih ciljih delovne organizacije

— poslovna politika vzdrževalne funkcije, ki je opredeljena s cilji, naj bi bila za doseganje njene realizacije skupna in enotna za celotno delovno organizacijo.

Osnovnim mislim bomo zadostili s praktičnimi posegi:

— vodstvo vzdrževalne službe v delovni organizaciji mora biti v tehnično-tehnološkem pogledu enotno

— obratne vzdrževalne enote morajo biti v strokovnem pogledu podrejene centralnemu vodstvu vzdrževalne službe

— povezava med centralnim vzdrževalnim in obratnimi vzdrževalnimi enotami poteka prek enotne (centralne) priprave vzdrževanja

— v delovni organizaciji obstajajo v sklopu centralnega vzdrževalnega obrata centralne delavnice; pri tem pa mora biti strogo in nedvoumno urejena dejavnost centralnih delavnic in obratnih vzdrževalnih enot

— enotna mora biti nabavna in skladiščna služba materialov in rezervnih delov za potrebe vzdrževanja; prek omenjene skupne službe poteka tudi naročanje ter tudi nudenje zunanjih storitev

— decentralizirane obratne vzdrževalne enote naj zaposlujejo le toliko vzdrževalcev, da bodo le-ti stalno zaposleni; kolikor pa se pokaže potreba, bodo obratnim vzdrževalnim enotam priskočile

na pomoč centralne delavnice.

Pri postavljanju in razvijanju organizacije vzdrževanja ne moremo prezreti ugotovitve, da ne obstaja neka standardna oblika organizacije, ki bi zadovoljila v vsakem primeru.

Organizacija vzdrževalne službe mora biti »krojena po meri« ter prilagojena konkretnim tehničnim, lokacijskim in kadrovskim pogojem. Organizacijska struktura ne sme biti oblikovana kot posledica umetnih birokratskih odnosov v delovni organizaciji in prikrojena subjektivnim težnjam posameznikov, temveč naj rezultira kot optimalna oblika dejanskih potreb vseh organizacijskih zahtev v organizacijskih enotah v delovni organizaciji.

Povezava elementov organizacije vzdrževalne službe v delovni organizaciji in konstituiranje organizacijske strukture te službe, zahteva odgovarjajočo prilagoditev specifičnim okoliščinam vsake delovne organizacije v soglasju z nalogami, ki jim mora služba zadostiti.

V delovnih organizacijah obstajajo različne organizacijske sheme in primerjava le-teh daje zelo zanimive podatke. Nesmiselno je pričakovati recept najboljše strukture, ki bi jo lahko enostavno prenesli iz enega TOZD v drugega, oz. iz ene delovne organizacije v drugo. Nesmiselno bi bilo lastno organizacijsko shemo s silo prirediti v drugi delovni organizaciji. Nikakor ne kaže postaviti birokratske sheme medsebojnih odnosov, o kateri že ne začetku dvomimo.

Organizacijska struktura je odvisna od obsežnosti vzdrževalne službe, na to pa vplivajo:

- relativna velikost TOZD in število TOZD združenih v OZD
- tehnična opremljenost proizvodnje
- stopnja uvedene avtomatizacije
- energetska opremljenost TOZD
- osvojen sistem vzdrževanja (centraliziran ali kombinacija centraliziranega in decentraliziranega)
- vključitev v organigram organizacije.

Poslovník vzdrževalne službe

Poslovník vzdrževalne službe natančno določa posamezne funkcije ter odnose in tako preusmerja tekočo prakso dela na sodobnejši način, skladen z razvojem in potrebami TOZD.

Vsebinsko lahko grupiramo tako:

— Vzdrževanje kot podfunkcija poslovanja TOZD ali DO

— Funkcija vzdrževalne službe v TOZD oziroma v delovni organizaciji

— Organizacijska struktura vzdrževalne službe in njena vključitev v TOZD oziroma v delovno organizacijo

— Naloge posameznih organizacijskih enot

— Priprava vzdrževanja

— Vprašanje tribologije in organizacija mazanja in čiščenja

— Pregledi

— Planirana popravila

— Kvari in neplanirana popravila

— Prisotnost pri investicijskih delih

— Proizvodnja rezervnih delov

— Dolgoročno in kratkoročno planiranje

— Evidenca in statistika

— Informatika ter interno in eksterno komuniciranje

— Dokumentacija, lansiranje in kroženje

— Sistematizacija delovnih mest in nagrajevanje

— Kadri in izobraževanje

— Nabava, skladiščenje in manipuliranje z materiali in rezervnimi deli

— Vzdrževanje in varstvo pri delu

— Ekonomika poslovanja vzdrževalne službe

— Letni plan racionalizacije na področju vzdrževanja

— Pristop in izdelava načrta reorganizacijskega modela vzdrževalne službe ter njega realizacija.

Organizacijski poslovnik mora biti kratek in čim bolj pregleden, tehnično in vsebinsko urejen. Bi-

ti mora na dostopnih mestih, da ga lahko vsak, ki ga potrebuje, prebira in se seznani z njegovo vsebino. Primerno je, da so listi prosti, t.j. nepovezani, da se lahko enostavno vnašajo dopolnila in popravki.

Poslovnik mora biti stalno voden in dopolnjen s popravki. Zastareli poslovniki več škodijo kot koristijo, saj s posameznimi določili, ki so v TOZD oziroma OZD že preživeli, lahko bolj zavajajo kot usmerjajo.

Ivan Podergajs

Dopisujte v naše glasilo

biti obveščen
pomeni tudi obveščati

OBISK OZN NA DUNAJU

Klub OZN, ki deluje v naši delovni organizaciji, v okviru TOZD Kemija Celje, je bil organizator tridnevne strokovne ekskurzije na Dunaj, kjer so člani kluba poleg kulturno-zgodovinskih znamenitosti mesta, obiskali tudi palačo OZN na Dunaju.

Prvi dan je bil namenjen predvsem ogledu kulturno-zgodovinskih znamenitosti Dunaja. Tako smo si ogledali znamenito dunajsko katedralo, ki je ena najčudovitejših arhitektonskih stvaritev v Evropi. Med drugo svetovno vojno je bil stolp do polovice porušen med bombardiranjem, vendar so ga v celoti obnovili. Zelo zanimiva je grobnica Habsburžanov. Le-ti so v času svojega vladanja ustvarili ogromno cesarstvo in tako kot se je večala njihova posest, so jih vse bolj razkošno pokopavali v železne krste, okrašene z najrazličnejšimi simboli oblasti. Zvečer istega dne smo obiskali še znani zabavišni park Prater, ki pa se nam ni zdel tako zanimiv kot pravijo, saj je to le večja in razsežnejša oblika lunaparka, ki je brez dvoma zelo zanimiv za otroke. Popeljali smo

se tudi z znamenitim kolesom, z vrha katerega je lep razgled na Dunaj.

Naslednji dan je bil namenjen obisku sedeža Organizacije združenih narodov na Dunaju. Palača je nova in zgrajena po najsodobnejših gradbenih in arhitektonskih vzorih. Zato na obiskovalca naredi še toliko večji vtis, poleg tega seveda, da je izredno razsežna.

V predstavnosti združenih narodov na Dunaju delujejo:

- Mednarodna organizacija za atomsko energijo,

- Organizacija Združenih narodov za industrijski razvoj,

- Center za socialni razvoj in humanitarna vprašanja,

- Organizacija Združenih narodov za pravice beguncev iz Palestine,

- Specializirani oddelek za borbo proti narkomaniji in raziskave narkotikov,

- Mednarodna organizacija trgovskega prava in vrsta drugih manjših organizacij.

Vsako organizacijo so nam predavatelji predstavili s poudarkom glavnih aktivnosti. Zelo zanimivo

je bilo izvajanje našega predstavnika v Mednarodni organizaciji za atomsko energijo, ki je med drugim sodeloval tudi pri izgradnji naše atomske elektrarne v Krškem, saj nam je bilo zelo prijetno, da v takšnem okolju srečamo znanstvenika iz Slovenije.

Omenjena organizacija se ukvarja predvsem s projektno in svetovalno dejavnostjo, na področju izgradnje objektov za atomske dejavnosti ali reševanju problemov skladiščenja odpadnih radioaktivnih snovi.

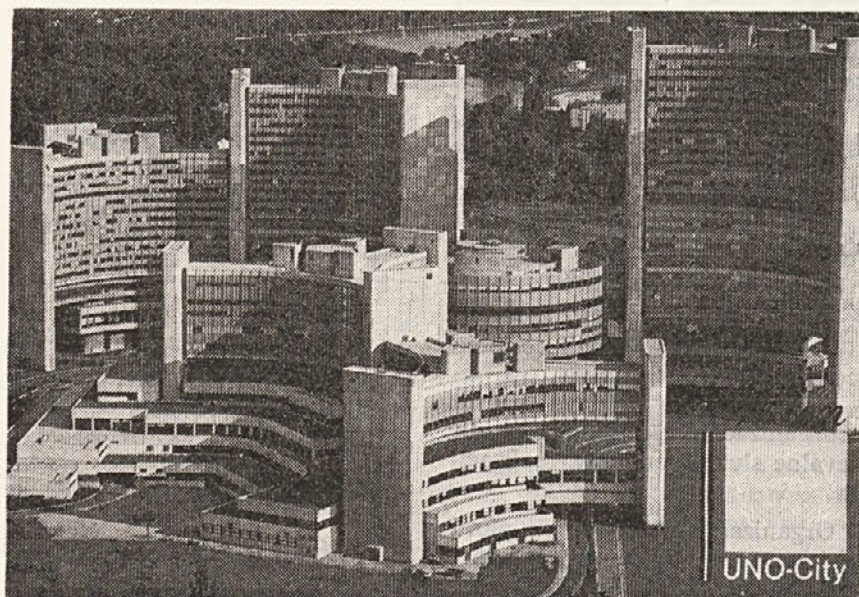
V času našega obiska je v tej mednarodni organizaciji za atomsko energijo teklo zasedanje, na katerem so se odločali o tem, kdo bo njen novi predsednik.

Organizacija Združenih narodov za industrijski razvoj se ukvarja največ s projektno in raziskovalno dejavnostjo, na področju industrijskega razvoja, s poudarkom na nerazvitih področjih, saj je tu strokovna pomoč najpotrebnejša.

Center za socialni razvoj in humanitarna vprašanja se ukvarja z najrazličnejšimi problemi socialnega razvoja v različnih deželah — članicah OZN. V to problematiko sodi tudi skrb za invalide osebe, skrb za begunce iz različnih držav, kjer gre za politično negotovost in podobno. Dejavnost je zelo obsežna, skrb za človeka in njegovo varnost je stalna.

Organizacija Združenih narodov za pravice beguncev iz Palestine ima sicer sedež na Dunaju, delo pa se vrši predvsem na Bližnjem vzhodu, kjer skušajo beguncem iz Palestine pomagati na najrazličnejše načine, predvsem z izobraževanjem in zdravstvenim varstvom.

Organizirani oddelki za borbo proti narkomaniji so neke vrste mednarodna policija, ki spremlja in preprečuje poti prekupčevanja z mamili in njihovo razpeča-

vanje. Ukvarjajo se tudi z znanstvenim delom na tem področju, saj proučujejo različne možnosti uporabe mamil v zdravstvene namene.

Skratka, dejavnosti omenjenih organizacij so zelo raznolike, prizadevanja pa so vendarle v eni točki pri vseh enaka: skrb za razvoj družbe in človekovo blaginjo

ter težnje za mirno reševanje vseh problemov.

Zadnji dan našega potovanja je bil namenjen ogledu Habsburške palače, palače vladarjev, kjer so shranjene največje umetnostne zbirke iz časa njihovega vladanja. Ker je bila sobota, smo se srečali s skupinami turistov iz najrazličnejših krajev sveta, ki so

prihajali skoraj v nepretrganih skupinah, tako da je bil obisk te palače še posebej zanimiv.

Vračali smo se popoldne in ko smo se pripeljali čez mejo, smo kljub temu, da smo videli in spoznali veliko novega, bili zelo veseli, da smo spet doma.

Dora Rovere

24. OKTOBER — DAN OZN

Skoraj vse dejavnosti Združenih narodov se tako ali drugače prepletajo s človekovimi pravicami, kajti skoraj vsa naša dnevna opravila so na nek način stalno povezana z izpolnjevanjem le-teh.

Vprašajmo se torej, ali ne bi morali v vsakdanjem življenju pogostejše pomisliti na besede USTANOVNE LISTINE ZDRUŽENIH NARODOV:

Mi, ljudstva Združenih narodov, ki smo določeni, da obvarujemo bodoče rodove pred strahotami vojne, ki je dvakrat v življenju našega rodu prizadejala človeštvu nepopisno trpljenje, da znova potrdimo vero v temeljne človekove pravice, v dostojanstvo in vrednost človekove osebnosti, v enakopravnosti moških in žensk, kakor tudi v enakopravnost narodov, velikih in malih, da ustvarimo pogoje, v katerih bosta lahko obveljali pravičnost in spoštovanje obveznosti, izvirajočih iz pogodb in drugih virov mednarodnega prava, da pripomoremo k socialnemu napredku in k bolj-šim življenjskim razmeram v večji svobodi in ki moramo v te namene biti strpni in živeti v miru drug z drugim, kakor dobri sosedi, združiti svoje moči, da ohranimo mednarodni mir in varnost, sprejeti načela in določiti načine, ki bodo zagotovili, da se oborožena sila ne bo uporabljala, razen če je to v splošnem interesu, uporabiti mednarodne ustanove za pospeševanje ekonomskega in socialnega napredka vseh

ljudstev, smo sklenili svoje napore, da uresničimo te namene.

Ime Združeni narodi, ki ga je predlagal predsednik ZDA Franklin Roosevelt, je bilo prvič uporabljeno v deklaraciji Združenih narodov, sprejeti 1. januarja 1942, ko so se predstavniki šestindvajsetih držav v imenu svojih vlad zavezali, da se bodo še naprej skupno borili proti silam osi.

Ustanovno listino Združenih narodov so sestavili predstavniki 50 držav na konferenci Združenih narodov o medsebojni organizaciji, ki je bila v San Franciscu, od 25. aprila do 26. junija 1943. leta. Razpravljali so na podlagi predlogov, ki so jih pripravili predsedniki Kitajske, Sovjetske zveze, Združenega kraljestva in ZDA. Ustanovna listina je bila podpisana 26. junija 1945. Poljska, ki ni bila zastopana na konferenci, je ustanovno listino podpisala kasneje in postala ena od prvotnih članic Združenih narodov.

Organizacija Združenih narodov je uradno nastala 24. oktobra 1945. leta, ko so Francija, Kitajska, SZ, ZDA, Združeno kraljestvo ter večina drugih podpisnic ratificirale ustanovno listino. Poslej se 24. oktober povsod praznuje kot dan Združenih narodov.

Od tega dne dalje so cilji Združenih narodov:

— varovanje mednarodnega mira in varnosti

— razvijanje prijateljskih odnosov med narodi

— uresničevanje mednarodnega sodelovanja s tem, da se rešujejo mednarodni problemi ekonomske, socialne, kulturne ali človekoljubne narave in da se razvija ter spodbuja spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

— biti središče, kjer naj se usklajujejo prizadevanja narodov za doseganje teh skupnih ciljev.

Anita Žoher

IZ BILTENA OBČINSKEGA CENTRA KLUBOV OZN

TUDI JAZ

Tudi jaz pojem Ameriko.

Jaz sem temnejši brat.
Kadar pridejo gostje,
me pošljejo v kuhinjo jest.
Jaz pa se smejim,
dobro jem
in se krepim.

Jutri bom sedel za mizo,
če ne pridejo gostje.
Nihče ne bo upal reči:
v kuhinji jej!

Sicer pa:
opazili bodo, kako sem lep
in jih bo sram.

Tudi jaz sem Amerika.

RAZSTAVA NAŠIH LIKOVNIH USTVARJALCEV

V okviru kulturnih dejavnosti smo si v Tednu Aera lahko ogledali samostojno razstavo ALOJZA PONGRAŠIČA in JURIJA GODECA, ki sta svoja dela predstavila v foyerju Slovenskega ljudskega gledališča Celje.

Oba avtorja sicer že poznamo, saj sta sodelovala že na skupinski razstavi v mesecu maju. Vendar nista imela možnosti, da bi svoje obsežno delo lahko predstavila

celoviteje, za kar pa se jima je ponudila priložnost tokrat.

Razstava je vzpodbudila precejšnje zanimanje, saj se je otvoritve udeležilo kar 118 obiskovalcev. To pa je za oba razstavljalca in organizatorja, komisijo za kulturno dejavnost, zelo vzpodbudno.

Prav je, da zapišemo nekaj več o delu obeh likovnih amaterjev, naših sodelavcev.

LOJZE PONGRAŠIČ sicer dela v službi vzdrževanja v TOZD Kemija Celje, kjer opravlja že 11 let dela in naloge varilca. Z likovno dejavnostjo se je pričel ukvarjati približno pred petnajstimi leti. Izdelal je že desetine najrazličnejših plastik in vsaka znova nosi v svojem sporočilu nova spoznanja v iskanju novih oblik izraznih možnosti v najrazličnejših materialih. Njegov osnovni izrazni material so različne kovine, ki mu že zaradi obsežnega strokovnega znanja, dajejo najboljše možnosti za najkakovostnejše plastike. Sicer njegovo delo v marmorju, kamnu in lesu nima nič manjše izrazne moči in kakovosti, vendar je iz knjige vtisov moč razbrati, da so kovine bliže njegovi biti.

Lojze Pongrašič je samouk, zato je njegovo delo zahtevalo še več prizadevanj, iskanj in odrekovanja, saj se je brez akademskega znanja prebijal skozi neznana pota različnih možnosti, ki so se mu ponujale.

Dognal je že toliko kiparskih poti, da že lahko odstopa od klasičnih meril za to področje ustvarjanja, saj lahko enako pestro izraža svoje sporočilo v najrazličnejših materialih, tudi v marmorju in lesu, za katera je znano, da jima tudi akademski kiparji niso vedno kos.

Odprl si je pot, po kateri bo vedno znova iskal in našel nove motive za svoje »svojske« plastike in jih znal postaviti v različne »prostorske in materialne« oblike.

JURIJ GODEC je koordinator razvoja v delovni skupnosti skupnih služb. Predstavil se nam je z vrsto motivov iz narave, ki jih je spretno oblikoval v likovni tehniki akvarela. Akvarel je ena najbolj zahtevnih. Za celovit izraz ni dovolj le površno znanje in delo,

Akvareli, ki nam jih je predstavil, so rezultat trdega dela, ki je zahtevalo mnogo ljubezni in zanimanja, saj bi drugače v tako kratkem času ne mogel toliko napredovati v svojem izrazu in sporočilu.

Mnogo bi še lahko zapisali o delu obeh avtorjev, vendar tokrat razmišljanje zaključimo z željo za nadaljnje uspehe na področju njunega ljubiteljskega delovanja.

Dora Rovere

SREČANJE UPOKOJENCEV DO AERO

Kot vsako leto doslej, je tudi Aero, za nas upokojence, pripravil srečanje z izletom po Gorenjski.

Srečanje se je pričelo zjutraj pri Vrtnici v Celju, kjer nas je čakal avtobus s simpatičnim Janezom Turnškom in prijetno Alenko Pregelj, ki sta bila vodji potovanja. Poleg njiju so nas pozdravili predstavniki družbenopolitičnih organizacij, vodilni delavci in nekdanji sodelavci Aera, pozdravil pa nas je tudi lep sončen dan, ki nas je že navsezgodaj razvedril in spravil v dobro voljo.

Pot nas je najprej vodila do Volčjega potoka, kjer smo si s strokovnim vodstvom ogledali Arboretum in v naravi pomalicali okusno malico, ki jo je za nas pripravil prireditelj, nakar smo se odpeljali po Gorenjski do Radovljice. Kompasov Janez nam je predstavljal zgodovinske, kulturne in naravne znamenitosti. V Radovljici smo si ogledali Čebelarški muzej in Linhartovo sobo.

Ustavili smo se tudi na Bledu v hotelu Kompas, kjer nas je čakalo okusno kosilo s presenečenjem — sladico, blejskimi kremenimi rezinami. Ob kosilu je ste-

kla beseda o delu, dosežkih Aera ter o življenju nas upokojencev. Vodstveni in družbenopolitični delavci ter naši dolgoletni sodelavci, so se zanimali za naše življenje v pokoju in zdravje. Še posebej pozorno pa so prisluhnili besedam o našem življenjskem standardu.

Po kosilu in prijetnem kramljanju smo si ogledali še blejski grad in muzej v njem.

Po krajšem potepanju po Bledu smo si ogledali Muzej narodne revolucije v Begunjah. Doživetij ob obisku je bilo veliko. Obudili smo spomine na težke čase med narodnoosvobodilno borbo, saj smo bili takrat v najlepših letih in smo skoraj vsi sodelovali v njej.

Večerja pri Ančki je bila spet pravo presenečenje. Čakala nas je okusna obara, ajdovi in skutinski štruklji, ob kozarčku vina in harmoniki tovariša Kukoviča, pa smo vsi zapeli.

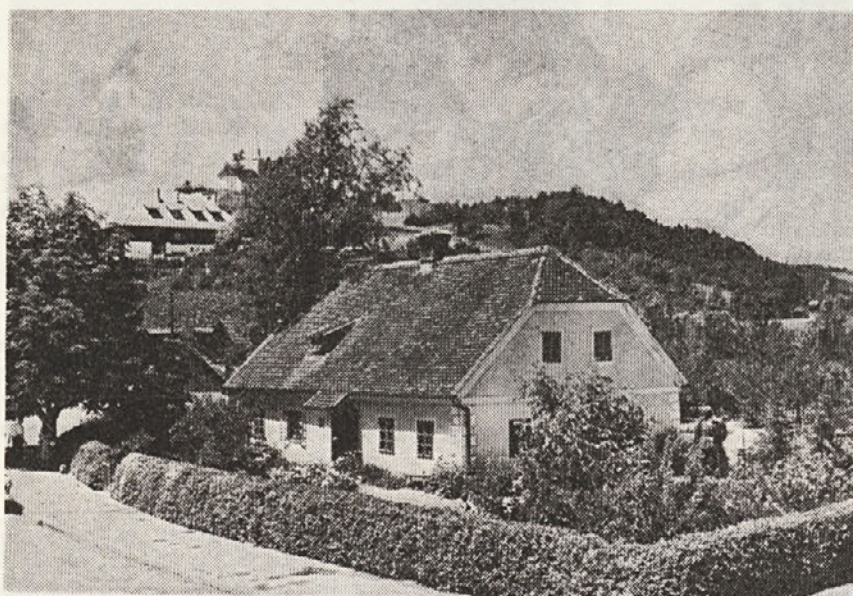
Vse prehitro je minil prečudoviti dan, dan poln doživetij, ki nam bo ostal dolgo v spominu.

Našemu organizatorju izleta, vsem, ki so bili z nami, še posebej pa Alenki in Janezu, se zahvaljujemo za prijeten dan. Vsem delavcem Aera pa želimo veliko uspehov pri delu, predvsem pa zdravja.

Upokojenci, ki so se udeležili srečanja iz Šempetra

biti obveščen
pomeni tudi obveščati

SPOMINI NA ZASAVSKO PLANINSKO POT

Kumrovec — rojstna hiša maršala Tita

Ko sem prvomajski praznik preživel z veselo družbo na Kalu pod Mrzlico, so me navdušili za planinsko pot Kumrovec—Kum. Kot dolgoletni obiskovalec naših planin sem se takoj ogrel zanjo. Še isti dan sem poskrbel za knjižico, v kateri zbiraš žige ter z njimi ob zaključku lahko dokažeš, da si izpolnil zadano nalogo ter obiskal vseh 14 postojank na tej poti. Za nagrado je posebna značka. Z željo, da si poleg slovenske transverzalne značke kmalu pripnem še zasavsko, sem si zagotovil nekaj dni letnega dopusta za to pot.

Končno je prišel avgust in napočil je čas za izpolnitev želje, da obiščem načrtane postojanke in poleg značke pridobim še nekaj telesne kondicije ter se pošteno razvedrim. Tako sva se z ženo, ki je tudi že vrsto let v planinskih vrstah, odločila in poletnega jutra odpeljala z motornim vlakom v Kumrovec. Obiskala sva rojstno hišo našega Tita ter dobila prvi žig. S tem sva stopila v lepi, čisti Zagorski vasi, ki človeka zelo preseneti, na Zasavsko planinsko pot ter našla posebno markacijo »Z«, ki označuje to

smer in ki naju je spremljala vse do zaključka, to je do Kuma. Ob čudovitem sončnem vremenu, sva se povzpela iz Bistrice ob Sotli na Gorski dom (618 m), do koder sva, kljub oznakam časa ob poti, ki govorijo o eni uri hoda, potrebovala le 30 minut. Z Gorskega doma je prelep razgled po gričkih bizeljske pokrajine, kakor tudi hrvaškem Zagorju s Kumrovcem na čelu.

Po izdatni malici, s katero je postregla prijazna oskrbnica, sva nadaljevala pot, saj sva morala do večera priti do nove planinske postojanke na Bohorju. Med večurno hojo po slovenskih vaseh, po vinorodnih gričih in tudi temnih gozdovih Bohorske planote, sem spoznal, da so tudi ti kraji vredni obiska in da tudi nižji gorski svet — če smem tako reči — nudi nekaj svojevrstnega, užitek, za katerega se ni treba boriti s skalami, s klini in je lahko dostopen vsakomur. Sonce se je poslovilo za gorami, ko naju je planinska oznaka pripeljala k novemu, lepo urejenemu, planinskemu domu na Bohorju. Tokrat sem prvič obiskal ta planinski kraj, ki pa se mi je tako vsidral

v spomin, da sem sklenil, da se bom semkaj še vrnil.

Član Upravnega odbora Planinskega društva Senovo, ki je sicer nadomeščal oskrbnika, naju je prijazno sprejel in hitro se je vnela živahna razprava o planinstvu, o slavni XIV. diviziji, ki si je tod utirala težko pot na Štajersko, ter še o marsičem, tako, da je bilo končno le treba pomisliti, da naju čaka naslednji dan še dolga pot. Naslednje jutro, se kljub dobrim sklepom prejšnjega dne nisva mogla odločiti za odhod, tako da sva se s prijaznega Bohorja poslovila šele v dopoldanskih urah ter krenila proti Lisci, ki je četrta postojanka Zasavske planinske poti. Čeprav vodi markirana pot ob vznožju najvišjega vrha Bohorske planote, sva se povzpela še na Javornik — najvišji vrh — kjer stoji lesena piramida. Pot se nadaljuje mimo vasi Mrzla planina in Zabukovja in končno prispeš v Podgorje h gostilni Pipan, kjer je zapisana postojanka vseh, ki opravljajo to pot. Vsa pot od Bohorja pa do te »neuradne« postojanke občutno pada, zato se je treba tu pošteno podpreti za vzpon na Lisco, do katere je po pisanih pravilih tri ure hoda. Moraš pa tudi pošteno paziti na markacije, kajti mimogrede se zgodi, da dobre stare znanke z oznako »Z« ni več

Koča na Bohorju

Gore

opaziti, nato pa z iskanjem izgubljaš precej časa. Tudi midva sva hodila nekoliko predolgo mimo Malega in Velikega Podgorja — Orehovca. Šele proti večeru sva zagledala Lisco, z vablјivim Tončkovim domom, kjer sva se nato dobro odpočila, vendar zaradi že-

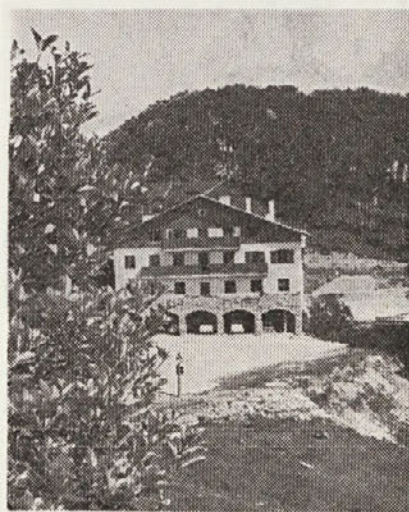
nine utrujenosti poti nisva nadaljevala isti dan. Tu sva srečala znance iz Celja in kramljanju skoraj ni bilo konca. Opisovala sva lepote tega dela naše dežele, pa tudi posebnosti ljudi, ki sva jih srečevala. Prebivalci tega predela so zelo, zelo gostoljubni, saj

Planinski dom na Kalu

so nama marsikje kot neznanim planincema ponudili kruh in jabolčnik, značilnost teh krajev. Tik pod Lisco naju je lastnik skromne hišice, kjer živi popolnoma sam — trenutno je imel na obisku hčerko ter zeta iz daljnjege mesta — tako vľjudno povabil naj prenočiva pri njem, da je bilo kar težko hvaležno odkloniti. Toda še isti dan sva nameravala dalje, čeprav sva po tem — nepredvideno prenočevala na Lisci. Tu sva, bolje rečeno, tu smo gledali televizijski spored, prenos olimpijskih iger. Po dobro prespani noči sva v zgodnjem poletnem jutru odrinila proti Lovrencu, kjer sva v zgodnjih jutranjih urah prejela peti žig Zasavskih poti.

V skromnem zavetišču ni bilo na voljo ničesar, kar bi se po prehojeni poti prileglo praznima želodcema. Tako je prišla v po-

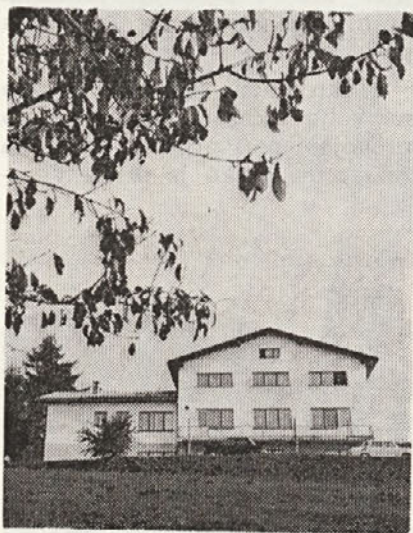
Dom na Mrzlici

štev lastna zaloga, razpoloženje pa je ostalo, kljub nevšečnosti, neokrnjeno. Izredno lep je pogled ob vzhajajočem soncu po bližnjih in daljnjih vrhovih. Obžalovala sva, da ni mesec maj, ko so travniki pri Lovrencu in proti Velikemu Kozju posipani z modrimi encijani. Sklenila sva, da prihodnjega maja obiščeva te vrhove, ko bodo encijani v polnem razmahu.

Z Velikega Kozja je prelep razgled na vse strani. Po vpisu v spominsko knjigo pa sva se hitro (Nadaljevanje na 14. strani)

(Nadaljevanje s 13. strani)

spustila v dolino. Sonce je neusmiljeno pripekalo, ko sva jo ob Gračnici neutrudljivo rezala v Rimske Toplice, kjer se ni bilo moč upreti želji po kopanju in seveda izdatnem kosilu. Tako osvežena in okrepcana sva se podala po nekajurnem oddihu na Kopitnik, ki ima šesti žig Zasavske poti. Tudi vrh Kopitnika, z izredno obliko, je posebnost planin, ki ga vsakomur s smislom za planinarjenje toplo priporočam. Bil je delovni dan in zavetišče ni bilo odprto. Po štampiljko sva morala k bližnjemu kme-

Janče

tu. Tu je moja žena presenečena spoznala hišo, v katero je kot mladinka — skojevka — prihajala med okupacijo na sestanke, takoj imenovano »vezo«. Z gospodarjem sta se dolgo pogovarjala o preteklih dneh strahotne vojne. Pokazal nama je še hišo, kjer je moja žena večkrat obiskovala svojega očeta, ki je bil v teh krajih dobro znan partizan.

Končno pa sva se le poslovila in krenila proti Goram, novemu planinskemu domu, ki ga upravlja PD Dol pri Hrastniku. Lepa planinska postojanka, z idealno lego, nudi planincem in delovnim ljudem prijeten oddih. S člani UO sva nadaljevala pot proti Dolu. V živahnem razgovoru je čas hitro minil, kar prekmalu sva se morala posloviti ter odriniti — z najboljšimi željami naših so-

potnikov — na eno in pol ure oddaljeni Kal.

Tudi na Kalu je precejšnje število gledalcev ob televizorju spremljalo olimpijske igre. Po primernem počitku sva naslednje jutro krenila na Mrzlico, ki nama je nudila topel zajtrk in s tem moči za nadaljnje pohode. Ko sva se odpravljala proti Partizanskemu vrhu po deseti žig za dokazano pot, so naju preplašile megle, prve v teh dneh planinskih pohodov. Voznik — verjetno domačin, ki je vozil les za gozdno podjetje — nama je povedal, da te megle pri njih ne pomenijo dežja, kar se je pozneje izkazalo za resnično. V zgodnjih jutranjih urah sva prispela na Podmejsko sedlo, in nadaljevala pot na Partizanski vrh. Brez posebnih težav sva ga premagala in po kratkem počitku v »Salamonovem« domu spet krenila na pot. Tokrat sva morala na 1206 m visoko Čemšeniško planino. Razgled je bil spet nadvse lep, tako proti Kranjski, kakor tudi proti Savinjski strani. Pred nama je bil še ves popoldan in ker sva imela še dovolj časa za dosego cilja isti dan, sva zapustila zvesto spremljevalko markacijo »Z«, ter zavila v vas Čemšenik, kjer je bil 1944. ranjen kot borec Šlandrove brigade dober prijatelj, ki je nato ranam podlegel. Pogovarjala sva se z domačini, ki vedo mnogo povedati o NOV, o borbah in o divjanju okupatorja. Tako sva počastila spomin na dobrega znanca, ki je daroval svoje mlado življenje za našo svobodo. Kmalu sva spet našla kašipot »Z«, ki naju je po enourni hoji pripeljal na Izlake. Seveda sva se tu okopala v Medijskih toplicah in čakala, da mine najhujša vročina. Tako sva se v hladu, dobro podprta, odločila za Zasavsko goro. Pridružil se nama je mladi gozdar in skupaj smo nadaljevali pot. Bil je študent na praksi, ki je vedel mnogo povedati. Čas je hitro tekel in sploh se nismo zavedali, kako smo premagovali strmine. Pod vrhom smo se ločili, ker je njegova pot vodila drugam in veselo je obljubil, da nas bo obiskal v Celju. V hribih srečuješ na vsakem koraku, poleg

prekрасne okolice, še vesele, zabavne ljudi.

Planinski dom na Zasavski gori, kjer sva dobila dvanajsti žig, je bil precej poln, zato sva si ogledala vrhove v zahajajočem soncu. Kot na dlani so se razgrinjale Savinjske in Kamniške Alpe z Ojstrico, Planjavo, Brano, Skuto, Storžičem itd. S prostim očesom si lahko celo zasledil Julijske Alpe s Triglavom. Razgled, ki ga nudi Zasavska gora, je enkrat, ob njem pozabiš na druge nevšečnosti. Po večerji sva šla kmalu počivat, kajti čakal naju je še en dan Zasavske poti. Še v temi sva se naslednje jutro napotila skozi Rovišče in Tirno, na železniško postajo Sava. Od tod s prvim vlakom v Laze, nato pa na Janče, kjer je lepo urejen planinski dom in katerega sva oba obiskala že večkrat. Dobila sva trinajsti žig. Oskrbnik vodi seznam vseh, ki opravljajo to pot, kar je pravilno, tako da se ne more izkoriščati teh žigov s slabimi nameni. To je edini primer vodenja evidence, ki pa ne bi smel ostati osamljen.

Tako sva prešla že na dolenski del Zasavske poti. Spet sva bila vzradoščena nad lepotami naše dežele, odkril se je spet nov svet domovine, ki daje toliko lepega,

Kum

seveda le, če znaš pravilno jemati in sprejemati.

Pridružil se nama je mlad parček in pot smo nadaljevali mimo Štange, Povšnika na Kum, ki je bil za naju zaključna postojanka. Ob lepem vremenu smo se dvigali in spuščali vse do Kuma, ki je precej oddaljen od Janč, tako da si že res zaželiš počitka. Sklenili smo, da bomo prenočili. Naslednji dan pa se bova vrnila domov. Ker pa je bila sobota in ker smo prispeli v poznih popoldanskih urah, ni bilo več preno-

čišč. Z ženo sva ponosno prejela zadnji, štirinajsti žig, naročila za vesel zaključek piva, ki ga med potjo nisva pila, saj se po njem težko hodi. Žal tudi tega ni bilo.

Torej tako pričakovani zaključek brez prenočišča in še brez zažele pijače. Dve starejši ženski sta nama ponudili svojo posteljo, ker sta videli, da je moja žena precej utrujena, sami pa bosta spali na klopih v jedilnici. Primer, ki ga velja zapisati! Zahvalila sva se in pohitela na železniško postajo Trbovlje. Najina so-

potnika sta ostala na Kumu, ne vem, kako sta prenočevala, midva pa sva v rekordnem času ene ure prišla v Trbovlje in ujela zadnji vlak ter zadovoljna doma legla k počitku.

Takšni so torej spomini na planinsko pot, ki nudi, z malo vztrajnosti bogate planinske užitke. Za nagrado pa prejmeš lepo pozlačeno značko poti, ki ti ostane kot spomin na lepe, vesele dni, v domačih hribih.

Blaž Črepinšek

OB JUBILEJIH

Ni naključje, do ob zapiskih o Zasavski planinski poti tokrat predstavimo tudi avtorja, našega sodelavca, Blaža Črepinška.

Letos praznuje dva pomembna in prijetna jubileja — 50-letnico življenjske poti in 35-letnico prizadevnega planinstva, ki je poleg marljivega dela njegova stalna naravnost.

Ljubezen do gora veje tudi iz njegovega prispevka, obljubil pa je, da bo zapisal še vrsto zanimivosti.

Ob njegovih jubilejih — iskrene čestitke!

TRETJI KOLESARSKI MARATON

Planinsko društvo Aero Celje je 26. in 27. septembra organiziralo III. planinski kolesarski maraton Celje-Logarska dolina-Celje. Ma-

ratona so se udeležili tudi planinci pobratenih planinskih društev: Cinkarna Celje, Železničar Celje, Železar Štore in Metka Ce-

lje, skupno 81 kolesarjev. Najstarejši član je imel 65 let, najmlajši pa 10 let. Večina planin- (Nadaljevanje na 16. strani)

cev kolesarjev je pot dobro prevozila, saj so le tri udeleženske zaradi pomanjkanja kondicije omagale prvi dan. Nekateri mlajši pa so imeli dovolj moči in so po maratonu odšli še na Okrešelj.

Drugi dan je bil zaključek maratona Pri mostu v Celju (restavracija Pri mostu). Za vse udeležence je bilo pripravljeno skupno kosilo, obenem pa tudi žrebanje štartnih števil.

Nagrade so prispevali:

PD Železarna Štore, dva tignja; AMD Slavko Šlander, deset pranj avtomobilov; dve montaži gum z uravnoteženjem;

AMZS Tehnična baza Celje, štiri nagrade (test preme, motorja, nastavitev luči).

Tehnično spremstvo je oskrbevalo AMD Celje, AMZS Tehnična baza Celje. Kolesarsko kolono je spremljala tudi ekipa prve pomoči ter kombi Prevoznitva iz Celja, ki je poskrbelo za prevoz med potjo preutrujenih maratoncev.

Občinski sindikalni svet Celje, kolesa;

Zveza telesnokulturnih organizacij Celje, PD Železničar, PS Cinkarna,

Toper Celje, dva anoraka; ene gamaše, eno smučarsko kapo;

PS Metka Celje, tri garniture posteljnega perila;

III. planinski kolesarski maraton je bil organiziran v počastitev 40-letnice vstaje jugoslovanskih narodov, krepitev tovarštva in preizkusa telesnih sposobnosti planincev.

Roman Turk

NAGRAJENI REŠEVALCI NAGRADNE KRIŽANKE ŠT. 6

Za nagradno križanko št. 6 smo prejeli 101 rešitev. Žreb je nagrade razdelil takole:

1. nagrada (200 din) — Danijel KNIFIC — TOZD KEMIJA CELJE,
2. nagrada (150 din) — Silva HROVAT — TOZD KEMIJA CELJE,
3. nagrada (100 din) — Majda NAROBÉ — TOZD MEDVODE.

PREBERITE, NE BO VAM ŽAL

Za to številko našega glasila smo sicer obljubili, da bomo pobrskali med potopisnimi deli novejšega datuma. Vendar le-teh nismo zasledili, zato vam tokrat predstavljamo nekaj romanov z vojno tematiko.

Toplo bi vam radi priporočili delo doktorice Saše Božović, **TE-BI, MOJA DOLORES**. V spomin-ski literaturi o narodnoosvobo-dilnem boju jugoslovanskih na-rodov skoraj ne najdemo dela, ki bi bilo deležno tako toplega sprejema in pozornosti. Knjigo je napisala zdravnica-borka, ki je morala kot žena prvoborca, že na začetku vojne pretrpeti mno-go muk in ponižanja, ko so jo okupatorji v zadnjem obdobju nosečnosti zaprli in je nato v groznih razmerah, lačna, prezeb-la in zasramovana, rodila hčerki-co — Dolores. Sredi največjega obupa se ji je nasmehnila sreča, okupatorji so jo zamenjali za svo-je jetnike s partizani.

Tako je dr. Saša prišla z otro-kom k partizanom in tam oprav-ljala svoj zdravniški poklic.

Težave, s katerimi se je sre-čevala, so bile izredno velike, ven-dar jih je premagala tudi potem, ko ji je mala Dolores umrla za pljučnico.

Avtorica predstavlja vrsto hrab-rih, izkušnenih borcev in njihove usode. Ob njenem pripovedova-nju doživljamo prva obdobja na-rodnoosvobodilnega boja, Neret-vo in Sutjesko, vse do osvobodit-ve Beograda.

In tu v Beogradu je po mnogih letih, v katerih ni pozabila svoje deklice Dolores, izvedela od svo-jega sina, da bo postala babica. Ves čas, ko so čakali na srečni dogodek, si je vroče želela, da bi dobili deklico, kateri je sin Ivan želel dati ime Dolores. Želja se je uresničila, rodila se je vnuki-nja.

Drugo delo, ki vam ga priporo-čamo, je zanimiva, na poseben na-čin napisana knjiga **ZELEZNI KRIZEC**, Williija Heinricha.

V tem vojnem romanu, ki se dogaja v poznih poletnih dneh in na začetku jeseni 1943, po slav-ni tankovski bitki pri Kursku, spoznamo vrsto značajev, od ka-

teirh je najzanimivejši Rudolf Steiner.

Vojna poteka v neizprosni okoliščinah. V boju za obstanek prihajajo na dan najnižji člove-ški nagoni, najslabše poteze lju-di, hkrati pa se med njimi sple-tajo niti prijateljstva in nastajajo tudi boljši ljudje. Spoznava jo ne-smisel vojne, nesmisel ideje, ki jih je pripeljala tako daleč na vzhod in njihov boj se spremeni v boj za gola življenje.

Delo Vitomila Zupana, **MENU-ET ZA KITARO** (in petindvajset strelav) je vzbudilo mnogo zani-manja med slovenskimi bralci po izidu, vendar še več po premieri filma, ki smo ga prvič videli tudi v Celju, z naslovom Na svidenje v naslednji vojni. Mladim sta bili obe deli všeč, saj so mnenja, da

je narodnoosvobodilna borba pri-tegnila v svoje vrste najrazlič-nejše ljudi, iz različnih sredin, za-to se jim je delo zdelo realno in je zanje nosilo tudi globoko pro-tivno sporočilo. Nekateri, ki so vojno doživljali, pa s tem mne-njem ne soglašajo.

Zgodba je zanimivo zastavljena, saj opisuje nekdanjega partizana na počitnicah v Španiji, kjer se sreča z nekdanjim nemškim vo-jakom. Avtor, med razgovori in razmišljanji o vojni in odnosu do nje, razgrinja zgodbo iz svojih partizanskih let, ki je zanimiva in po svoje nenavadna.

Bliža se zimski čas, ko bomo več posedeli doma in verjetno lahko našli tudi več časa za bra-nje. Veliko zadovoljstva ob bra-nju vam želimo! Dora Rovere

HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR –

ODLIČNO POROČILO

— Poslušajte, tovariš Prliček! To poročilo je popolnoma neupo-rabno! Ne razumem, kako mo-rete dati takšno skrupulo iz rok! Kdo vas je nakrmil s takšnimi neumnostmi?

— Oprostite, tovariš šef. Posve-toval sem se s kolegom Hrličkom.

— Ah, z njim? No, iz poročila bomo pač nekaj zmetali ven, po-sebno tisto iz osrednjega dela, po-tem bo še nekako uporabno!

— Oprostite, tovariš šef, toda prav osrednji del sem predelal z višjim referentom in menil je, da je zelo v redu.

— No, saj ne mislim naravnost trditi, da je osrednji del tako slab, le tu in tam bi samo slog nekoliko popravili, potem bo celo kar dober. Pač pa je uvod zelo nerodno izpeljan. Se vam ne zdi tako, tovariš Prliček?

— Če smem reči, tovariš šef, meni se nič ne zdi, ker mi je

uvod diktiral glavni referent. Lah-ko rečem, da je napisan popolno-ma po njegovem diktatu!

— Ja, ah, da! Kaj sem že hotel reči? Poročilo je v redu, toda pre-den bi ga dali naprej, bi kazalo zaključek poročila nekoliko bolj objektivno, bolj konkretno poda-ti, in — da se prav razumemo, tudi nekoliko polepšati; prepri-čan sem, da ste tudi vi, tovariš Prliček tega mnenja, ali ne?

— Mislim, tovariš šef, da svo-jega mnenja ne bi uveljavljal, posebno v zaključni besedi ne. Veste, napisal jo je namreč sam generalni.

— No, no, tovariš Prliček, to sem pač kar tako rekel, sam ne vem, kaj je zadnje čase z ma-no... Toda kar zadeva to vaše poročilo, je odlično, zelo odlično! Kar pošljite ga naprej, samo jaz ga še prej podpišem...

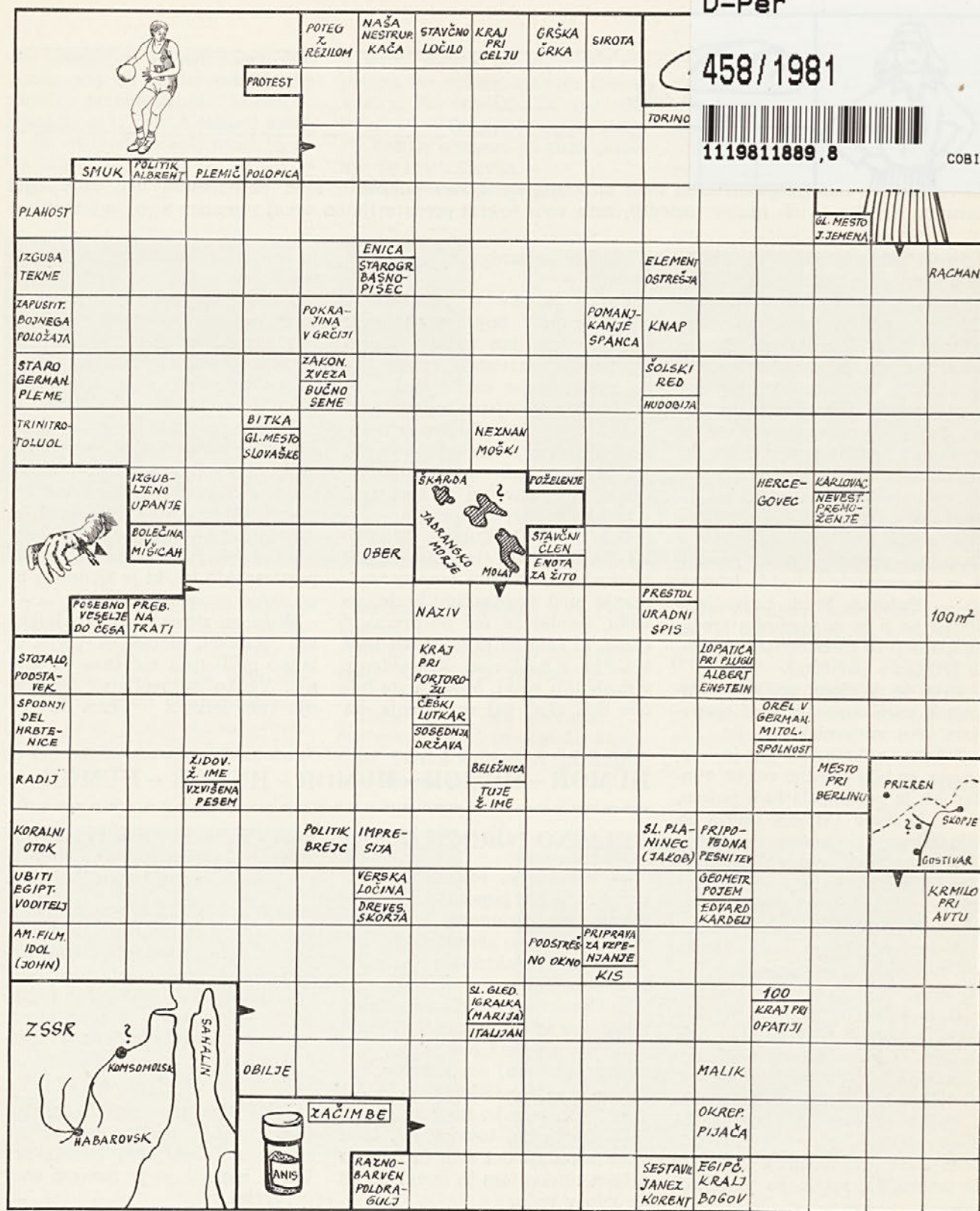
Stane Lovrenčič

458/1981

1119811889,8

COBISS

Za nagradno križanko št. 7 smo prejeli 127 rešitev. Nagrade je žreb razdelil takole:

1. nagrada (200 din) — Milanka PIRC — TOZD GRAFIKA,
2. nagrada (150 din) — Ivanka MOČNIK — TOZD MEDVODE,
3. nagrada (100 din) — Pavla URANKAR — TOZD KEMIJA SEMPETER.

Izrezek z vpisano rešitvijo nagradne križanke št. 8 pošljite na naslov: Kadrovski in splošni sektor AERO, Čuprijska 10, Celje.

Na pisemski ovitek napišite: NAGRADNA KRIŽANKA 8.

Pri žrebanju bomo upoštevali rešitve, ki bodo v našem uredništvu do petka, 11. decembra 1981.